

Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Tarafından Yayımlanan Çocuk Hikâyelerinde Sevgi Teması*

The Theme of Love in Children's Stories Published by the Ministry of Culture of the Republic of Turkey

Özge ULUBAĞ GİRGİN

ORCID: 0000-0002-8825-6785 ♦ Şehit Sinan Acar Ortaokulu Uzman Öğretmen ♦
ozgegirgin26@gmail.com

Prof. Dr. Kelime ERDAL

ORCID:0000-0001-8205-2530 ♦ Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü ♦ kelime@uludag.edu.tr

Özet

Bu çalışma, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyelerinde sevgi temasının nasıl ele alındığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çocuk edebiyatı, bireyin duygusal, bilişsel ve sosyal gelişimini destekleyen önemli bir araç olup, sevgi teması çocuklara empati, bağlılık ve hoşgörü gibi değerleri kazandırmada kritik bir rol oynamaktadır. Ancak, literatürde Bakanlık tarafından yayımlanan çocuk hikâyelerinde sevgi temasına yönelik kapsamlı bir incelemenin eksik olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çalışma, sevginin farklı türlerini ve anlatılarda nasıl işlendiğini tematik analiz yöntemiyle incelemektedir. Araştırma kapsamında, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan 367 çocuk hikâyesi incelenmiş ve betimsel analiz yöntemi kullanılarak sevgi temasına yönelik ana ve alt temalar belirlenmiştir. Bulgular, sevginin çocuk hikâyelerinde en sık vurgulanan ana temalardan biri olduğunu (104 hikâye) ve farklı bağlamlarda ele alındığını ortaya koymuştur. Çalışmada sevgi teması, insan sevgisi, aile sevgisi, hayvan sevgisi, doğa sevgisi, yaşama sevgisi, vatan sevgisi, kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı olmak üzere alt kategorilerde incelenmiştir. Hikâyelerde sevginin, karakterlerin ilişkileri ve olay örgüsü üzerinden çocuk okuyuculara nasıl aktarıldığı analiz edilmiştir. İncelenen tüm hikâyelerde; ailesine, insanlara, hayvanlara, doğaya, yaşama, kitaplara ve okumaya sevgi duyan karakterler bulunmaktadır. Aile ilişkileri genellikle aile üyeleri arasındaki sevgi ve şefkat üzerine yoğunlaşmaktadır. Anne-baba sevgisi, kardeş sevgisi ve dede sevgisi gibi unsurların neredeyse tamamına yakınında işlendiği bu hikâyeler, çocuklara güvenli bir ortam ve aidiyet duygusu aşılamaktadır. Elde edilen sonuçlar, çocuk hikâyelerinde sevgi temasının güçlü bir şekilde işlendiğini ve bu eserlerin çocukların duygusal gelişimine katkı sağladığını göstermektedir. Çalışma, çocuk edebiyatı eserlerini çocuklarıyla buluşturacak ebeveynler ve eğitimciler için yol gösterici olmayı amaçlamakta; ayrıca çocuk kitaplarının içerik kalitesine yönelik değerlendirmeler sunarak çocuk edebiyatı alanında yapılan çalışmalara katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk hikâyeleri, sevgi, tema, T.C. Kültür Bakanlığı.

* Bu çalışma, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında hazırlanan "Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Tarafından Yayımlanan Çocuk Hikâyelerinin Tematik Bir İncelemesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Extended Abstract

This study examines the thematic content of children's storybooks published by the Turkish Ministry of Culture between 1952 and 2002. The data for this research were gathered from various sources. Publications from 1952 to 1999 were listed in a comprehensive catalog of the Ministry's works, while those from 1999 to 2002 were identified through the Ministry's official website. The analysis revealed that the earliest children's book in this collection was published in 1975, and the latest in 2002.

Children's books in these publications were released under different series, which lacked a unified or consistent categorization. Since the catalog did not specify the genres of the books, it became necessary to conduct a detailed examination to identify storybooks. Series with titles directly related to children's literature were prioritized. These included Children's Books, Illustrated Children's Classics, Children's Series, and others. A total of 95 storybooks were identified through this process for detailed analysis.

Accessing these storybooks presented several challenges. Public libraries listed many of these books as "available for loan." However, upon visiting the libraries, it was discovered that many books were either missing, unreturned, or removed from circulation due to damage. Despite these difficulties, a significant portion of the books was obtained from public libraries. Others were accessed through the National Library, though similar issues were encountered there. For books that could not be located in libraries, purchasing them online became necessary to ensure a complete dataset.

This study examines how the theme of love is portrayed in children's storybooks published by the Turkish Ministry of Culture. Children's literature serves as a crucial medium for fostering emotional, cognitive, and social development, with the theme of love playing a central role in nurturing empathy, attachment, and compassion. Despite its significance, a comprehensive thematic analysis of love in children's books published by the Ministry has been lacking in the literature. This study aims to address this gap by identifying different types of love presented in the narratives and analyzing their representation.

The research was conducted using a descriptive content analysis method. The dataset consists of 367 children's stories published by the Turkish Ministry of Culture. Through a systematic thematic classification, stories emphasizing love as a primary or secondary theme were identified. A total of 104 stories were determined to contain love as a dominant theme. The analysis categorized love into six main sub-themes: love for humans, love for family, love for animals, love for nature, love for life, love for one's country, and love for books and reading. These sub-themes were examined in terms of how they were integrated into the plot, character relationships, and overall message of the stories.

Findings indicate that love is one of the most frequently emphasized values in the selected children's books. Characters exhibiting love and affection towards family members, friends, animals, and their environment were commonly depicted. Family relationships were particularly highlighted, with parental love, sibling bonds, and grandparental affection forming the core of many narratives. The study found that the portrayal of love was not limited to personal relationships but extended to broader themes such as national pride and an appreciation for literature. Love for animals emerged as the most prominent sub-theme, appearing in 29 stories, followed by love for humans and nature.

The findings suggest that these stories contribute significantly to children's emotional and social development by reinforcing positive behaviors and moral values. The depiction of love fosters a sense of belonging and security among young readers while also encouraging kindness and empathy. Moreover, the presence of love-related themes aligns with broader educational goals by promoting interpersonal connections, ethical behavior, and respect for living beings.

This study provides valuable insights for parents, educators, and researchers by highlighting the role of children's literature in instilling the value of love in young readers. It underscores the importance of selecting books that reinforce positive emotional growth and offers a reference for future studies exploring thematic content in children's literature. The findings contribute to a deeper understanding of how love is conveyed in children's stories and its potential impact on shaping children's moral and social perspectives.

Keywords: Children's stories, love, theme, T.C. The Ministry Of Culture.

Giriş

Edebiyat, duygu, düşünce ve hayallerin dil aracılığıyla ifade edilmesini sağlayan, bireylerin hayal dünyasını genişleten ve düşünme becerilerini geliştiren bir sanat dalıdır (Şimşek, 2002, s., 20). Aynı zamanda, bireylere etik ve kültürel değerleri aktararak onların toplumsal hayata uyum sağlamalarına katkıda bulunur. Arapça kökenli *edep* kelimesinden türeyen bu kavram, zarafet ve terbiyeyi öğretme işleviyle de ilişkilendirilmektedir (Devellioğlu, 2000, s., 203). Bu yönüyle edebiyat, estetik bir haz sunmanın ötesinde, bireylerin kültürel ve ahlaki gelişimini destekleyen önemli bir araçtır.

Çocuk edebiyatı ise, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimini destekleyen özel bir edebiyat alanıdır. Dellal (2010, s., 23), çocuk edebiyatının çocukları doğrudan yönlendirmek yerine onların dünyasına hitap ederek ve duygu dünyalarına seslenerek eğittiğini ifade etmektedir. Çocuk edebiyatı, çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmanın yanı sıra eleştirel düşünme, toplumsal duyarlılık ve yaratıcı okuma becerilerinin gelişimini destekler (Sever, 2019, s., 59). Bu noktada, çocuk kitaplarında işlenen temalar büyük bir öneme sahiptir. Çocuk kitapları, işledikleri temalar aracılığıyla çocuklara dünyayı anlama ve anlamlandırma imkânı sunarken aynı zamanda onların duygu dünyalarını besleyen unsurlar barındırmalıdır.

Çocuk edebiyatında yer alan temalar arasında sevgi, en sık işlenen konulardan biridir. Sevgi teması, bireyler arası ilişkilerin temelini oluşturarak çocuklara empati, aidiyet ve toplumsal dayanışma gibi kavramları kazandırmaktadır. Çocuk edebiyatında sevgi teması çeşitli alt başlıklara ayrılarak ele alınmaktadır. Yapılan çalışmalar, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan 11-14 yaş grubu çocuk kitaplarında sevgi temasının önemli bir yer tuttuğunu ve başta insan, doğa ve yurt sevgisi olmak üzere olumlu değerlerin sezdirilerek aktarıldığını göstermektedir (Aytan, 2005). Ancak, söz konusu çalışmaların büyük çoğunluğu belirli yaş gruplarına odaklanmış olup, geniş bir yaş aralığında tematik inceleme yapan araştırmaların sayısı sınırlıdır.

Bu çalışmada, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyeleri, sevgi teması kapsamında incelenerek, okul öncesi ve okul çağı çocuklarına yönelik eserlerde sevginin nasıl ele alındığı karşılaştırmalı bir şekilde değerlendirilmiştir. Önceki araştırmalardan farklı olarak, yalnızca belirli bir yaş grubuna değil, farklı gelişim dönemlerine hitap eden geniş bir veri seti üzerinden analiz yapılmıştır. Böylece, çocuk edebiyatında sevgi temasının yaş gruplarına göre nasıl şekillendiği ve hangi alt temaların öne çıktığı ortaya konmuştur.

Bu bağlamda, devlet kurumları tarafından yayımlanan çocuk kitapları, aileler ve eğitimciler tarafından farklı yayınevlerinden çıkan kitaplara göre daha güvenilir kaynaklar olarak değerlendirilmekte, ancak bu eserlerin tematik ve eğitsel özelliklerine yönelik akademik çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar genellikle belirli yazarlar veya kitap türleri üzerine yoğunlaşmış; devlet eliyle yayımlanan eserlerin geniş ölçekli tematik incelemeleri yeterince gerçekleştirilmemiştir (Çoban, 1996; Çer, 2014; Karabudak, 2014). Bu çalışma, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâye kitaplarını sevgi teması açısından inceleyerek, eserlerin çocukların duygusal ve toplumsal gelişimine katkılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın, mevcut literatüre katkı sunmasının yanı sıra aileler, öğretmenler ve eğitimcilere bu eserlerin eğitsel değerleri hakkında rehberlik etmesi hedeflenmektedir.

T.C. Kültür Bakanlığının çocuklar için yayımladığı eserler, ülke genelindeki birçok kütüphanede bulunmaktadır. Çalışma kapsamında incelenen kitapların büyük bir kısmına il ve ilçe kütüphaneleri aracılığıyla ulaşılmıştır. Bakanlık, 2002 yılından sonra çocuk kitapları yayımlama görevini T.C. Millî Eğitim Bakanlığına devretmiş olup, bu değişim süreci de çocuk edebiyatı yayıncılığı açısından önemli bir dönüm noktası niteliğindedir.

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyelerinde sevgi temasının nasıl işlendiğini tematik analiz yöntemiyle incelemektir. Sevgi, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişiminde önemli bir yer tutan evrensel bir değer olup, çocuk edebiyatında sıkça vurgulanan bir kavramdır. Bu çalışmada, hikâyelerde sevgi temasının hangi bağlamlarda ele alındığı, sevgiye ilişkin alt temaların neler olduğu ve bu temaların çocukların gelişimine katkısı değerlendirilmiştir.

Bu doğrultuda araştırmada şu temel soruya yanıt aranmıştır:

T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyelerinde sevgi teması hangi yönleriyle ele alınmaktadır?

Bu kapsamda, sevginin alt temaları (insan sevgisi, hayvan sevgisi, doğa sevgisi, aile sevgisi, kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı, yaşama sevgisi, vatan sevgisi) belirlenmiş ve bu temaların hikâyelerde nasıl işlendiği analiz edilmiştir.

Araştırma, sevgi temasının çocuk edebiyatındaki yeri ve işleniş biçimini ortaya koyarak bu eserleri çocuklara önerecek olan ebeveynler ve eğitimciler için yol gösterici olmayı amaçlamaktadır. Elde edilen bulguların, çocuk kitaplarının içerik değerlendirmesine ve gelecekteki edebi eserlerin tematik açıdan daha bilinçli şekilde oluşturulmasına katkı sağlaması hedeflenmektedir

Yöntem

Bu araştırmada, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyelerinin tematik açıdan incelenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi modeli kullanılmıştır. Doküman incelemesi, belirli bir konuya ilişkin bilgi içeren yazılı belgelerin sistematik olarak incelenmesi sürecini kapsar. Çalık ve Sözbilir (2014), içerik analizini meta-analiz, meta-sentez ve betimsel içerik analizi olmak üzere üç boyutta ele almıştır. Bu çalışma kapsamında, birbirinden bağımsız hikâyelerin belirli bir konu çerçevesinde ele alınıp değerlendirilmesi esas alındığı için betimsel içerik analizi yöntemi benimsenmiştir.

Betimsel analizle elde edilen veriler özetlenmiş ve yorumlanmış, ardından içerik analizi ile veriler derinlemesine incelenerek belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde düzenlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s., 227; Neuman, 2012, s., 663). Çalışmada, özellikle sevgi temasının hikâyelerde nasıl ele alındığı ve hangi alt temalar altında işlendiği incelenmiştir.

İncelenen Dokümanlar

Araştırma kapsamında Kültür Bakanlığı'nın Çocuk/Edebiyat, Çocuk Dizisi, Resimli Çocuk Klasikleri, Çocuk Edebiyat Eserleri Dizisi, Çocuk Kitapları Dizisi gibi serileri taranarak toplam 95 çocuk hikâye kitabı belirlenmiştir. Bu kitaplarda yer alan toplam 367 hikâye, betimsel içerik analizi yöntemiyle incelenerek sevgi teması ana ve alt başlıkları çerçevesinde sınıflandırılmıştır.

Veri Toplama Süreci

Araştırma sürecinde, Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk kitaplarına çeşitli kaynaklardan ulaşılmıştır. Kitapların büyük bir kısmına halk kütüphaneleri aracılığıyla erişilmiş ancak bazı kitapların eksik veya kayıp olduğu tespit edilmiştir. Eksik kitaplar için Milli Kütüphaneye başvurulmuş ancak benzer erişim problemleri yaşanmıştır. Bu nedenle, ulaşılamayan eserlerin bir kısmı internet üzerinden temin edilmiştir.

Seçilen çocuk hikâye kitapları içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve sevgi teması belirlenerek bu temaya yönelik alt kategoriler oluşturulmuştur. Yapılan analiz sonucunda, 104 hikâyede sevgi temasının baskın olduğu tespit edilmiştir. Bu hikâyeler, sevgi türlerine göre yedi temel kategoriye ayrılmıştır: insan sevgisi, aile sevgisi, hayvan sevgisi, doğa sevgisi, yaşam sevgisi, vatan sevgisi, kitap sevgisi.

Veri Analizi

Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle sistematik bir şekilde çözümlenmiştir. Bu süreçte çocuk hikâyelerinde kullanılan temalar, ilgili literatür ve uzman görüşleri doğrultusunda

sınıflandırılmıştır. Şirin (2000), Yalçın ve Aytaş (2003), Yavuzer (2016), Oğuzkan (1997), Tür ve Turla (2005), Çılgın (2007), Erdal (2009) gibi araştırmacıların çocuk edebiyatı üzerine yaptığı çalışmalar, temaların belirlenmesi ve sınıflandırılmasında temel kaynaklar olarak kullanılmıştır.

Sevgi teması 104 hikâyede öne çıkmış, özellikle hayvan sevgisi 29 hikâyede en çok işlenen alt tema olmuştur. Daha önce Karabudak'ın (2015) çalışmasında, Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk romanlarında baba sevgisinin ele alınmadığı belirtilmişken, bu çalışmada baba sevgisinin sıkça işlendiği tespit edilmiştir. Bu yöntem doğrultusunda, çocuk hikâyelerinde sevgi temasının işlenme biçimi analiz edilerek çocukların gelişim sürecine nasıl katkı sunduğu ortaya konmuştur.

Bulgular

Bu çalışmada, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan 95 kitaptaki 367 hikâye, sevgi temasına yer verme durumu ve temaya ilişkin özellikler bakımından incelenmiştir. İncelenen hikâyelerde, sevgi değerini içeren toplam 104 hikâye tespit edilmiştir. Bu hikâyelerde insan sevgisi (8), aile sevgisi (23), hayvan sevgisi (29), doğa sevgisi (19), yaşama sevgisi (3), kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı (9) ve vatan sevgisi (13) gibi çeşitli sevgi türlerinin yer aldığı görülmüştür.

16 kitap ve 29 hikâye ile eserlerde en çok işlenen tema hayvan sevgisidir. Sait Munzur'un "Yeşil Bisiklet" adlı eseri hayvanlara duyarlılık ve bir canlının hayatını kurtarmanın önemini vurgulayan bir hikâye olarak dikkat çeker. Aile sevgisi teması, toplamda 11 kitap ve 12 hikâyede işlenmiştir. Genel olarak eserlerde anne-baba sevgisi, ebeveynlerin fedakârlıkları ve çocukların ailelerine duyduğu bağlılık farklı yönlerle ele alınmıştır. Temayı en güçlü şekilde vurgulayan hikâye olarak *Ezgi'nin Resimleri* adlı eserde yer alan "Küçük Kadın" öne çıkmaktadır. Hikâye, çocuklarının eğitimi için fedakârca çalışan bir annenin mücadelesini ve çocuklarının ona duyduğu minnettarlığı anlatmaktadır. Doğa sevgisi 12 kitapta, 19 hikâyede işlenmektedir. Bu tema, Turgut Çakır'ın "Ağaçlar Da Ağlar" eserinde öne çıkmaktadır. İnsan sevgisi teması 6 kitap 8 hikâyede işlenmiştir. Temanın öne çıktığı eser ise Hasan Latif Yüce'nin "Beyaz Kanatlı Kuş" hikâyesidir. Yaşama sevgisi teması, 3 hikâyede yer almaktadır. Rıza Yetim'in "Ezgi'nin Resimleri" kitabı bu temayı belirgin şekilde işleyen bir eserdir. Kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı, 9 kitap 11 hikâyede işlenmiştir. Doğudan okuma, bilgi ve kütüphanelerin önemini vurgulayan "Okuma Saati" kitabı temanın öne çıkan eseridir. Vatan sevgisi teması ise 13 hikâyede yer alır. Halistin Kukul'un "Zincirli Tepe" ve Rıza Yetim'in "Onat'ın Yaz Dinlencesi" eserlerinde vatan sevgisi güçlü bir şekilde işlenmektedir.

İnsan Sevgisi

İnsan sevgisi, toplumsal dayanışmayı güçlendiren ve çocuk edebiyatında işlenmesi gereken önemli değerlerden biridir. T.C. Kültür Bakanlığının yayımladığı toplam 6 kitap ve 8 hikâyede insan sevgisi teması işlenmiştir. Hikâyelerin çoğunda yardımlaşma, paylaşma, hoşgörü ve sorumluluk bilinci ön planda yer almakta, kahramanların eylemleri aracılığıyla çocuklara insan sevgisinin önemi anlatılmaktadır. Hayvan karakterleri metafor olarak kullanılarak insanlar arasındaki ilişkiler sembolik bir anlatımla işlenmiştir. Kırsal yaşam ve toplumsal adalet vurgusu özellikle Talip Apaydın'ın eserlerinde öne çıkmaktadır.

Bu tema, genellikle insanların birbirine duyduğu saygı, anlayış ve dostça ilişkiler üzerinden işlenmiştir. Talip Apaydın'ın *O Güzel İnsanlar* (1998) kitabındaki "Çoban Rıza" adlı hikâye, insan sevgisinin önemini vurgular. Hikâyede, çobanlık yapan Rıza'nın yalnızlıktan duyduğu rahatsızlık ve insanlarla kurulan bağın hayatı nasıl zenginleştirdiği anlatılmaktadır:

Çobanlığın en zor yanı yalnızlıktır. Bazen günlerce insan yüzü göremezsin, insan sesi duyamazsın. Öyle özlersin ki bir insanla konuşmayı... Dost olsun, düşman olsun, insan olsun da kim olursa olsun. Karşılıklı oturup iki söz etmek, el sıkışmak, birbirine gülümsemek... O zaman köpekle

konusursun, koyunlarla konuşursun. Ama karşılık alamazsın. Hayvanlar söyleneni anlar da yanıt veremezler (Apaydın, 1998, s., 64).

Kırlarda tek başına dolaşırken insanların ne kadar değerli olduğunu anlarsın. Uzaktan seversin onları. Kavga gürültü etmeseler dersin. Birbirlerine iyi davransalar. İşlerini dostça çözümleseler. Birbirinin hakkını yemeseler. Herkes çalışsa, herkes emeğinin karşılığını alsın (Apaydın, 1998, s, 64). Bu hikâye, bireylerin bir arada yaşama gereksinimini ve dostluk ilişkilerinin hayatın vazgeçilmez bir parçası olduğunu gösterir. İnsan sevgisi, yalnızlık duygusuyla ilişkilendirilerek çocuklara evrensel değerler sunar. Aynı yazarın *Aloo Çocuklar* (1998) kitabındaki “Bulut At” adlı hikâyede hikâye kahramanı olan Ahmet, zor durumda olan insanlara karşılıksız yardım ederek paylaşma ve dayanışmanın önemini gösterir. Talip Apaydın’ın *Elif Kızın Elleri* (1998) kitabındaki “Güneşli Kırlar” adlı hikâyede de insan hakları, eşitlik ve sosyal adalet temaları çerçevesinde insan sevgisi işlenmiştir.

Hasan Latif Sarıyüce’nin *Beyaz Kanatlı Kuş* (1993) kitabındaki “Sıcak Bir Gün” adlı hikâyede toplumsal dayanışma ve yardımlaşma hayvan karakterler üzerinden aktarılmıştır. “Deniz Kızı” hikâyesinde farklılıkların kabulü ve insanlara yardım etmenin önemi vurgulanmaktadır. “Yardımsever Kaplumbağa” da ise yardımlaşma ve toplumsal sorumluluk değerleri ön plandadır.

Halistin Kukul’un *Zincirli Tepe* (1985) kitabındaki “Kıra” adlı hikâyede baba figürü üzerinden ailesine ve bireyin çevresine duyduğu sevgi anlatılmıştır.

Necati Güngör’ün *Cumhuriyet Dönemi Çocuk ve Gençlik Öyküleri Seçkisi 1* (1999) kitabında yer alan “Sevgi Emektir” adlı hikâyede de sevginin yalnızca sözle değil, emek ve fedakârlıkla sürdürülebileceği mesajı verilmiştir.

Aile Sevgisi

T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyelerinde aile içi ilişkiler genellikle sevgi ve şefkat temelinde ele alınmaktadır. Hikâyelerde anne-baba, kardeş ve büyükanne-büyükbaba sevgisi ön plana çıkarılarak, çocuklara aidiyet ve güven duygusu kazandırılmaya çalışılmaktadır. Ebeveynler, çocuklarının bireysel gelişimlerini destekleyen, başarılarını takdir eden ve karşılaştıkları zorluklarda onlara rehberlik eden karakterler olarak tasvir edilmektedir. Aile içinde sorumluluk paylaşımı, yapıcı iletişim ve etik değerlerin aktarımı vurgulanmakta; böylece çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sunulmaktadır. Bu hikâyeler, sevgi, destek ve anlayışın önemini aktararak çocukların sağlıklı aile bağları kurmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Bengi’nin *Dedem Bir Sevgi Ağacıdır* (2001) adlı kitabında, hikâyeler aracılığıyla çocuklara sevginin emek, özveri ve davranışlarla ifade edildiği öğretilmiştir. Kitapta, dedelerin torunlarına anlattığı hikâyeler, aile sevgisinin ve büyüklerin hayat tecrübelerinin önemine dikkat çeker:

"Annenizin, babanızın sizlere olan sevgilerini düşünün. Sizleri çok sevdiklerini davranışlarından anlarsınız. Çocukların yetişmesi büyük özveri ister. Sevgi, emektir. Sevgi, davranışlarda anlam bulur (Bengi, 2001, s., 70). Bu hikâyeler, çocuklara sevginin soyut bir kavram olmadığını, somut davranışlarla ifade edilen bir değer olduğunu anlatır.

Aile bağları, özellikle ebeveyn sevgisi, çocuk kahramanlar üzerinden yoğun bir şekilde aktarılmaktadır. Bu sevgiyi örnekleyen eserlerden biri, Mehtap Tekinşen’in *Gökkuşluğu* (1993) adlı hikâyesidir. Hikâye kahramanı küçük kız, mayıs ayının yağmurlu bir gününde sokakta arkadaşları ile oyun oynamaktadır. Yağmur sonrası gökyüzünde güneşle birlikte gökkuşluğu görünür. Çocuklardan biri annesinin gökkuşluğunun altına ulaşip dileğini söylediği takdirde hemen kabul olacağını söylediğini ifade eder. Etraftaki çocuklar bir yandan gökkuşluğuna bakmakta bir yandan da duydukları bu ilginç haberin gerçekliğini sorgulamaktadır. O sıra elinde bakır bir kap ile kahramanın annesi görünür ve kızını hemen süt alıp gelmesi, tanımadığı kimseyle konuşmaması yönünde tembihleyerek gönderir. Ama kızın akli

sütçüde değil gökkuşağındadır. Ona ulaşmak arzusuyla sürekli yürürken birden etrafına bakar ve hiç bilmediği bir yere geldiğini fark eder. Ağlamaya başlar ve yardım etmek için yanına gelenlerle bile annesinin tembihi üzerine tanımadığı için konuşmaz. O sırada babasının sesini duyan küçük kız boynuna atlar. Babasına niçin buralara kadar geldiğini anlatır. Babası ne dilediğini sorduğunda ise onlara kavuşmayı dilediğini çünkü onları çok sevdiğini ifade eder. Bir diğer örnek, Rıza Yetim'in *Ezgi'nin Resimleri* (2002) kitabında yer alır. Burada, annesinin fedakârlıkları, çocuklarının eğitimine olan katkıları, onların annelerine duyduğu sevgiyi ve minnettarlığı güçlendirir. "Küçük Kadın" adlı hikâyede, çocuklar anneye olan sevgilerini çalışarak ve ona yardımcı olarak gösterirler. Bu durum, anneye duyulan sevginin, çocuklar tarafından takdir edilmesi ve bu sevgiyi somut bir şekilde göstermeleriyle pekişmektedir.

Türkan Gedik Bengi'nin *Düşü Amca* (2001) kitabındaki "Sen Benim Annem Ol" adlı hikâyesi de anne-çocuk ilişkisini derinlemesine işler. Hikâyede, çocuğun annesinden göremediği ilgi ve şefkati, gececi teyzesinde bulması, sevginin anne dışında başka bir figür üzerinden nasıl aktarıldığını gösterir. Çocuk burada, annesinin yerine koyabileceği bir başka figür arayışı içindedir. Bu durum, aile içindeki sevgiyi farklı bir açıdan sorgulayan bir bakış açısı sunmaktadır. Diğer yandan, Hasan Coşar'ın *Okuma Saati* (2000) adlı eserindeki "Öğrenmek İçin Okumalı" hikâyesi baba-çocuk ilişkisini ön plana çıkarırken, babanın öğretici ve güven verici bir figür olarak sunulması, çocuklarda babalarına duyulan güven ve sevgiyi arttıran bir etki yaratır. Babanın, çocuğa kitapların ve okumanın önemini vurgulaması, çocuk için eğitimsel bir değer taşıyan sevgiye dönüşür. Öte yandan, Vahibe Sevim'in *Beyaz Pelerinli Kız* (1976) adlı kitabındaki "Dağlara Giden Çocuk" adlı hikâyede, baba sevgisi işlenirken, Demir'in babasını kaybetmiş olmasına rağmen ona duyduğu sevgi, dramatik bir şekilde anlatılır. Ancak burada, hikâyenin gerçeklikten uzak bir şekilde, çocuğun babasını iyileştirmek için dua etmesi, çocuklara sunulan mesajın gerçekçi olmayabileceği konusunda eleştirilmiştir. Bu hikâyeye, sevginin güçlü bir duygusal bağ olmasına rağmen, gerçekçi olmayan umutların çocuklara aktarılması açısından tartışmalı bir örnek oluşturur.

T.C. Kültür Bakanlığı'nın yayımladığı çocuk hikâyeleri, aile sevgisinin farklı yönlerini, aile bireylerine duyulan sevgi üzerinden işlerken, çocukların bu sevgiyle nasıl şekillendiğini ve toplumsal değerlerle ilişkisini göstermektedir. Bu sevgiyi en çok ebeveynler üzerinden görmekle birlikte, bazen büyük ebeveynlere veya diğer yakın figürlere duyulan sevgi de ön plana çıkmaktadır. Aile sevgisi, yalnızca bir duygusal bağ değil, aynı zamanda çocukların yaşamda değerler edinmeleri ve dünyaya bakış açılarını şekillendirmeleri açısından da kritik bir rol oynamaktadır. Aile içindeki sevgi bağları, çocukların psikolojik gelişiminde temel bir yer tutar ve bu sevgi, genellikle çocuklar tarafından eylemlerle, fedakârlıkla ve güvenle pekiştirilir.

Hasan Demir'in *Çamaşırıcı Nine* (1986) kitabındaki "Tatil" adlı hikâyesi, babalarını kaybeden çocukların özlem ve sevgilerini işler. Ali, karnesindeki başarıya rağmen tatil heyecanını yaşayamaz çünkü babası, Kıbrıs'ta şehit düşmüştür. Bu tema, çocukların kayıplarını ve bu kayıpların hayatlarına etkisini vurgular. 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'nın izlerinin, dönemin toplumsal yapısında olduğu gibi çocuk hikâyelerine de yansıdığı söylenebilir. Çocuk, hikâyesini çözümleyerek geçmişin izlerini öğrenir, bu da ona yorumlama becerisi kazandırır.

Dedemin Öyküleri (1993) kitabındaki "Bir Kaz Üleştirilmesi" hikâyesinde, aile içindeki huzursuzluk ve geçimsizliğin topluma etkisi anlatılır. Köy halkı, aile içi kavgaların çözülmesi için toplanarak, sağlıklı aile ilişkilerinin önemini vurgular. Hikâyede, insanlara düşen sorumlulukların altı çizilir; iyi ilişkilerin, kişisel ve toplumsal huzuru sağladığına dair bir mesaj verilir.

Cumhuriyet Dönemi Çocuk ve Gençlik Öyküleri Seçkisi I (1999) kitabında yer alan "Misafir Odası" adlı hikâyeye, iyi bir insan yetiştirmede ailenin önemini vurgular. Can, sevgi dolu bir ailede büyüyen, hayatı seven ve çevresine değer veren bir çocuktur. Ailesi, ona hem duygusal hem de

entelektüel destek sunar, bu da onun hayatı sağlıklı bir şekilde kucaklamasına olanak tanır. Can'ın babası, onu bir arkadaş gibi dinler ve ona örnek olur. Bu bağlamda, ailenin çocukların eğitimi üzerindeki etkisi ve ailenin çocuklarıyla kurduğu güçlü bağ, hikâyenin ana temasını oluşturur. Aynı kitaptaki "Cicipapa" da taşra hayatının getirdiği zorluklar ve şiirsellik arasında, büyükanneler gibi yaşlı figürlerin toplumdaki rolü ön plana çıkar. Hikâyedeki büyükanne, torununa sevgisini ve bilgeliğini aktarırken, onun geçmişle kurduğu bağları da gösterir. Bu anlatıda, aile üyeleri arasındaki nesiller arası sevgi ve bağlılık, değerlerin aktarılması süreci önemli bir tema haline gelir. Yaşlı kadının torununa hikâyeler anlatması, yaşın getirdiği tecrübelerin genç nesillere aktarılması gerektiğini simgeler. Kitaptaki bir diğer hikâye olan "Elif Kızın Elleri", ebeveynlerin çocuklarına olan sevgisini ve fedakârlıklarını ön plana çıkarır. Annenin Elif'e olan sevgisi, onun geleceği için yaptığı fedakârlıklar ve desteği, ailenin çocuklarını nasıl koruyup büyütmesi gerektiğine dair önemli mesajlar verir. Elif'in annesi, sadece maddi değil, duygusal anlamda da ona katkı sağlar. Bu durum, aile içindeki karşılıklı sevgi ve destekle çocukların büyümesi gerektiğini vurgular.

Cumhuriyet Dönemi Çocuk ve Gençlik Öyküleri Seçkisi 2 (1999) kitabında yer alan "Büyükbaba" nesiller arası ilişkilerin ve yaşlıların aile içindeki rollerinin derinlemesine işlendiği bir hikâyedir. Büyükbaba, hayatının son yıllarında katı kurallar ve düzenlerle çevresini sarar, ancak çocuk gözünden anlatılınca onun içsel yolculuğu ve ölümü ile sonlanır. Bu hikâye, yaşlıların ailedeki rolünü, çocuklar üzerindeki etkilerini ve aynı zamanda nesiller arası farklılıkları vurgular. Seçki içerisinde bir diğer hikâye olan "Kırmızı Pabuçlar" aile içindeki sevgi, saygı ve dayanışmayı anlatır. Çocuk, ailesinin maddi sıkıntılara rağmen, onların desteğiyle tiyatrodaki başarıları olur. Çocuğun kırmızı pabuç giymek için yaptığı fedakârlık ve ailesinin bu durumu nasıl anladığı, ailenin çocukları için ne kadar fedakâr olduklarını gösterir. Aile, çocuğunun sevdiği şeylere destek verirken, aynı zamanda ona güven ve sevgi sunar. Tüm bu hikâyelerde, ailenin çocuğun gelişimindeki rolü çok önemli bir tema olarak işlenmiştir. Aile içindeki sevgi, fedakârlık, güven, anlayış ve destek, çocukların sağlıklı bir şekilde büyümeleri için temel faktörlerdir. Aile, çocuk için sadece bir güven kaynağı değil, aynı zamanda onu hayata hazırlayan ve iyi bir insan olmaya yönlendiren bir kurum olarak yer alır. Bu temalar, her hikâyede farklı açılardan ele alınarak, ailenin çocuk üzerindeki etkisi ve önemini vurgular.

Hayvan Sevgisi

T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan 95 kitaptaki 367 hikâye üzerinde yapılan incelemeler sonucunda, hayvan sevgisini işleyen 29 hikâye yer almaktadır. Hayvanlara karşı sevgi ve merhamet barındıran, onları koruyup besleyen, hayvanlarla dostluk kuran, yaşam haklarına saygı duyan çocuk kahramanların varlığı dikkat çekmektedir. Hikâyelerde en çok kullanılan hayvan karakterler çeşitli kuş türleri olarak tespit edilmiştir ve hikâyelerdeki iletiler insanlar tarafından verilmektedir.

Çocuk edebiyatında hayvan sevgisi, genellikle çocuklara empati, sorumluluk ve doğaya duyarlılık kazandırma amacı güden bir tema olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu eserlerde, hayvanların sadece sevimli ve dostane varlıklar olmasının ötesinde, doğanın bir parçası oldukları ve insanlarla olan ilişkilerinin derin anlamlar taşıdığı vurgulanır. Hayvanlara karşı empati ve duyarlılık, pek çok çocuk hikâyesinin merkezinde yer alır. Özellikle hayvanlara zarar veren ya da onları anlamayan çocuk karakterler, hikâyenin ilerleyen bölümlerinde hayvanlara karşı sorumluluk taşıyan bireyler haline gelirler. Örneğin, *Uslu Yaramaz* (1990) adlı eserde, sirkteki hayvanlara zarar veren bir çocuk, ailesinin uyarısıyla onlara karşı saygı duymayı öğrenir. Benzer şekilde, *Yeşil Bisiklet* (2014) adlı hikâyede de çocuk karakterler, hayvanların yaşamlarını nasıl koruyabileceklerini ve onlara nasıl duyarlı olabileceklerini keşfederler. Bu hikâye aynı zamanda hayvanlara duyarlılık ve bir canlının hayatını kurtarmanın önemini vurgulayarak temayı işleyen eserler arasında öne çıkmaktadır.

Talip Apaydın'ın *Elif Kızın Elleri* (1998) kitabındaki “Güneşli Kırırlar” adlı hikâyeye de hayvanların sevilmesi ve korunması gerekliliğini güçlü bir şekilde vurgulamaktadır. Hikâyede hayvanlara şefkatle davranmanın çocukların yaşam anlayışını nasıl zenginleştirdiği şu sözlerle anlatılmıştır:

"Kuzulara da verdik. İnci dişleriyle kımırt kımırt yediler. Benim Karagöz avcuma sıcak sıcak soludu. Daha istiyordu. Hiç kırar mıyım, biraz daha koparıp verdim. (...) Nereye gidersem arkamdan geliyordu. Pek seviyordum. Hiç yanımdan ayrılmasın isterdim" (Apaydın, 1998: 39).

Cumhuriyet Dönemi Çocuk ve Gençlik Öyküleri Seçkisi I (1999) kitabındaki “Geceleri Meleyen Keçi” adlı hikâyede geceleri meleyen keçinin karanlıktan korktuğunu, kurtların saldırısına uğrayacağını düşünen küçük Songül keçiye acır ve yüreğine korku düşer. Aile büyükleri ile bu konuda yaptığı konuşmalar sonunda içi rahatlayan Songül, keçilerin güvende olduğunu öğrendikten sonra rahatlar ve sonunda uykuya dalar.

T.C. Kültür Bakanlığı'nın yayımladığı hikâyelerde hayvan sevgisi, çocuğun doğa ile bağ kurmasını sağlayan bir araç olarak ele alınmıştır. Rıza Yetim'in *Ezgi'nin Resimleri* (2002) kitabındaki “Garip'in Dönüşü” hikâyesinde, kahraman Ali'nin yaralı bir kuşu kurtarma hikâyesi anlatılmaktadır. Ali, kuşa “Garip” adını verir ve kuşun doğal ortamına dönmesini anlayışla karşılar. Hikâyede, hayvanlara duyarlılık şu şekilde ifade edilmiştir:

"Onun da yüreğinde kuşlara karşı aşırı bir duyarlılık vardı. O, kuşları, onlara zarar vermeden seviyordu. Bazı çocuklar gibi sapan kullanmıyordu. Bazı çocuklar gibi bozmuyordu kuşların yuvalarını, kırmıyordu kuşların yumurtalarını, dokunmuyordu kuşların yavrularına. Nasıl sevilmesi gerekiyorsa öyle seviyordu kuşları" (Yetim, 2002, s., 16).

Aynı yazarın *Boyacı Hasan* (1987) kitabındaki “Yavru Kuş” hikâyesi, çocukların kuş avlama oyunuyla başlayan ve bir bülbülün ölümünden duyulan pişmanlıkla sonlanan bir öyküyü ele almaktadır:

"Hep senin yüzünden oldu, diye Oğuz'un üzerine yürüdüm. Onu dövecektim ama engel oldular. Ne büyük bir günah işlemiştik. Bir canlıyı, günahsız bir kuş yavrusunu öldürmüştük. Hepimiz suçluyduk. Sanki oynayacak başka bir oyun yoktu" (Yetim, 2002, ss., 14-15).

Bu tür eserlerde, hayvanların doğal ortamlarında yaşama hakkına saygı gösterilmesi gerektiği teması da sıklıkla işlenir. Birçok hikâyeye, hayvanların insan yaşamına katacağı değerlerin yanında, doğal yaşamlarına da zarar vermemek gerektiğini öğretir. Örneğin, Mehtap Tekinşen'in *Gökkuşağı* (1992) adlı eserinde, çocuk karakter bir ördeği kurtardıktan sonra, onun doğal yaşam alanına geri dönmesinin önemini fark eder.

Bir diğer önemli tema ise, hayvanlarla insan arasındaki duygusal bağın güçlendirilmesidir. Çocuklar, hayvanlarla kurdukları bağ sayesinde sorumluluk sahibi olurlar. Garip Anne Olacak (1999) adlı eserde, çocukların bir hindiyle kurduğu bağ, onların sorumluluk duygusunu geliştirirken, Küskün Ayıcık (2003) hikâyesi de hayvanların insanlar üzerindeki duygusal etkisini gösterir. Bu tür hikâyelerde, hayvanlar sadece sevilen varlıklar olarak değil, aynı zamanda insanlarla olan ilişkilerinde sorumluluk taşıyan ve öğretici birer rehber olarak karşımıza çıkar.

Son olarak, bazı hikâyeler, hayvanların insanlar için faydalı olabileceği ve doğal dengeyi sağlama rolü oynayabileceği temasını işler. Seni Seviyorum Coco (2000) adlı hikâyede, bir çocuk maymunla kurduğu duygusal bağla, hayvanlarla insan arasındaki ilişkilerin derinliğini keşfederken, Leylekler (1998) adlı eserde ise, leyleklerin insan hayatına neşe katma ve çevresel dengeyi sağlama görevleri anlatılır. Bu eserler, çocuklara hayvanların insan yaşamındaki değerini ve onların korunmasının önemini öğretirken, aynı zamanda hayvanların doğa için ne kadar hayati bir öneme sahip olduğunu da vurgular.

İçerisinde farklı hayvan türü üzerinden sevgiyi işleyen hikâyelerin en fazla geçtiği iki eser Beyaz Pelerinli Kız (1976) ve Gül Ağacı (1988) olarak dikkati çekmektedir. Bununla birlikte hayvan sevgisinin işlenişi, bu eserlerde sadece eğitici bir öğreti olarak değil, aynı zamanda çocuklara doğa ile uyumlu bir yaşam sürmelerini teşvik eden bir araç olarak kullanılmaktadır. Hikâyelerde hayvanlara sevgi ve sorumlulukla yaklaşmaktadır. İşlenen hayvan sevgisi, çocuklara doğa ile barış içinde bir yaşamın mümkün olduğunu öğretirken, onların etik ve duygusal gelişimlerine de katkı sağlayabilir.

Doğa Sevgisi

Doğa sevgisi çocuk kitaplarında önemli bir tema olarak işlenmekte ve bu eserler aracılığıyla çocuklara çevre bilinci aşılanmaktadır. Çocukların doğayı sevmesi, çevreye duyarlı bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlamakta ve doğal kaynakların korunması, geri dönüşüm, enerji tasarrufu gibi konularda bilinçli davranışlar geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyelerinde bu tema 12 kitap 19 hikâyede işlenmektedir. Hikâyelerdeki kahramanların tamamı doğayı sever, ağacı, ormanı, denizi korur ve doğayı kirletmez. Çevreye karşı duyarlı ve bilinçli kişilerdir. Hikâyelerde genellikle çocuk kahramanların doğa ile ilgili olumlu eylemleri merkezdedir. Kahramanlar, doğayı koruma ve çevreye zarar vermeme konusunda hassasiyet gösteren bireyler olarak tasvir edilmektedir.

Turgut Çakır'ın *Ağaçlar Da Ağlar* (1993) adlı eserinde, yaz tatilini Eğriova'da geçiren Gülkız ve arkadaşlarının ormandaki serüvenleri anlatılmaktadır. Hikâyeye boyunca ormanın doğal güzellikleri, çocukların maceraları ile aktarılmış ve ormanların korunması gerektiği mesajı verilmiştir. “Ağaçlar da Ağlar” ve “Ağaçlar Sevgi İster” başlıklarında, ağaçların sevgiyle korunmasının önemi şu sözlerle ifade edilmiştir:

“Beni nasıl korursun anne?”

“Severek tabii.”

“İşte ağaçlar da sevgi ile korunur.” (Çakır, 1993, s., 71).

Çocuklar Varken (1998) kitabındaki “Yaralı Ağaçlar” hikâyesi, ağaçlara zarar verilmemesi gerektiğine dair güçlü bir mesaj içermektedir. Hikâyede, bir çocuğun ağacın gövdesine çakılan levhaların verdiği zararı fark etmesi ve üzüntüsünü dile getirmesi duyarlılığının da bir göstergesidir. Hikâyede şu şekilde aktarılmıştır:

“Güzelim ağaç, 'Ağacı Koruyun' yazısını taşıırken damarlarında duyduğu acıyı çığlığa dönüştürebilecek dilden yoksun, iç sızlarıyla yüklü ” (Uzuner, 1998, s., 33).

Gökkuşluğu (1993) kitabındaki “Yaşlı Palamut Ağacı” ve *Yarınlar Daha Güzel* (1998) kitabındaki “Ağaç ve Adam” hikâyelerinde de “Yaralı Ağaçlar” hikâyesinde olduğu gibi ağaçların doğaya katkıları anlatılırken, onların kesilmesine ve zarar görmesine karşı duyarlılık oluşturulmaktadır.

Talip Apaydın'ın *Elif Kızın Elleri* (1998) kitabındaki “Güneşli Kırlar” hikâyesinde, doğa sevgisi, köy yaşamı ve kırların güzelliklerine duyulan hayranlık, detaylı doğa tasvirleriyle zenginleştirilmiştir. Köy kırlarının çeşitli bitki ve çiçeklerle süslü hali şu şekilde betimlenmiştir:

“Bağdüzü'ne doğru kırlar türlü renkler içindeydi. Allı morlu kırmızılı çiçekler açmıştı. Yeşiller en yeşildi. Dün gece yağın yağmurla doğa yıkanmıştı. Göz alabildiğine yemyeşildi her yer” (Apaydın, 1998, s., 37).

Hasan Latif Sarıyüce'nin *Beyaz Kanatlı Kuş* (1993) hikâyesinde ise doğa sevgisi, bahçedeki kuşlar ve ormanın güzellikleri üzerinden işlenmiştir. Örneğin, kuşların korunması ve doğal yaşam alanlarına saygı duyulması gerektiği şu şekilde ifade edilmiştir:

“Yerine eski konağın aynısını yaptıracağım. Bahçemdeki güzelim ağaçlar yaşamaya devam edecekler” (Sarıyüce, 1993, s., 50).

Güner Demiray’ın *Odamdaki Konuk* (2000) kitabındaki "Odamdaki Konuk" ve "Çocukların Verdiği Ders" başlıklı hikâyelerde şehirleşmenin, dikkatsiz insan faaliyetlerinin ve ihmalkârlığın çevreye verdiği zararlar anlatılmaktadır.

Apaydın’ın *Yangın* (2000) kitabındaki aynı adlı hikâye, ateşle oynayan çocukların ormanda büyük bir yangına sebep olması, çocuklara bilinçsiz davranışlarının doğurabileceği yıkıcı sonuçları öğretmeyi amaçlamaktadır.

Hüseyin Öztürk’ün *Gül Ağacı* (1988) kitabındaki aynı adlı hikâyede karakterler doğanın korunmasına yönelik bilinçli bireyler olarak resmedilmektedir. Rıza Yetim’in *Ezgi’nin Resimleri* (2002) kitabında da aynı şekilde hikâye kahramanı Ezgi’nin doğaya duyduğu sevgi, okuyuculara örnek bir model oluşturur.

Bu eserlerde doğa sevgisi, çocukların çevreye duyarlı bireyler olarak yetişmesine katkı sağlayabilecek biçimde hikâye kahramanlarının doğayla olan ilişkileri üzerinden duygusal bir bağ kurularak anlatılmıştır.

Yaşama Sevgisi

Yaşama sevgisi, bireyin hayata karşı pozitif bir tutumu ve yaşamın güzelliklerine dair farkındalığı olarak tanımlanabilir. Çocuk edebiyatında yaşama sevgisi teması, çocukların zorluklarla baş edebilme, empati geliştirme ve hayatı anlamlandırma süreçlerine katkı sağlayarak önemli bir rol oynar. Bu temanın işlenmesi, çocuklara yalnızca bireysel mutluluk ve değer duygusu kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda sosyal ilişkilerde olumlu bir enerji oluşturarak sağlıklı iletişim ve dayanışma ortamları yaratır. Ayrıca, bireylerin kendi yeteneklerini keşfetmelerini teşvik eder ve yaşamlarını daha anlamlı kılmalarına olanak tanır. T.C. Kültür Bakanlığının yayımladığı çocuk hikâyelerinde yaşama sevgisi teması toplam 3 hikâyede yer almaktadır.

Rıza Yetim’in *Ezgi’nin Resimleri* (2002) kitabı, yaşama sevgisi temasını güçlü bir biçimde işleyen bir eserdir. Hikâye kahramanı Ezgi’nin insanlara, doğaya ve hayvanlara duyduğu sevgi, okuyuculara örnek bir model oluşturur. Ezgi’nin resim yapma tutkusu, çevresiyle olan bağını ve yaşam sevincini yansıtır. Doğaya ve insanlara olan sevgisi, onun empati yeteneğini ve içindeki pozitif enerjiyi güçlendiren unsurlar olarak öne çıkar. Hikâyede Ezgi’nin doğayla uyumlu ve insancıl tutumu, şu sözlerle ifade edilmiştir:

"O, bütün hayvanları, kurdu kuşu, dağları, denizleri, ağaçları ve çiçekleri seviyordu. O denizleri seviyordu en çok. Denizlerde kıpır kıpır eden balıklara bayılıyordu. Yunus balığına sevgisi ise daha bir başkaydı. Çünkü yunus balığı insanlara öteki balıklardan daha yakındı. Evde, okulda, yolda, bahçede, parkta akli fikri hep hayvanlardaydı. Gezip dolaştığı yerlerde ağaçlara hayran hayran bakıyor, çiçeklere dokunmaya kıyamıyordu. Nerde görse, arılar, kelebekler, gelinböcekleri onun aklını başından alıyordu. Doğaya karşı çok duyarlıydı ama insanlara karşı daha da çok duyarlıydı, insanları daha bir başka seviyordu. Hiç kimseyle geçimsizliği yoktu. İçi sevgi doluydu ya, işte o yüzden, sürekli gülümseyip duruyordu" (Yetim, 2000, s.,58).

Ezgi’nin doğa ve insan sevgisini resimleriyle yansıtması, çocuklara yaşamın güzelliklerini keşfetme, farklı varlıklarla empati kurma ve dünyaya olumlu bir bakış açısıyla yaklaşma konusunda ilham verir. Bu hikâye, yaşama sevincini çocuklara aşılacak için etkili bir araç olabilir ve çocuk kitaplarının bu tema bağlamında ne kadar zengin bir içerik sunduğuna örnek teşkil eder.

Rahmi Ali'nin *Ay ile Güneş* (1986) adlı kitabında yer alan "Uluçınar'ın Üzüntüsü" hikâyesinde, zorluklara, tehlikelere ve umutsuzluğa karşı direnç göstermek, çınar ağacı motifine yüklenerek sembolize edilmiştir. Hikâyede, yaşam mücadelesi vermek ve umutsuzluğa yenik düşmemek gerektiği vurgulanarak insanın yaşama sevincini korumasının önemine işaret edilmektedir.

Cumhuriyet Dönemi Çocuk ve Gençlik Öyküleri Seçkisi 1 (1999) adlı eserde yer alan "Dondurmalı Sinema" hikâyesinde Akbal, İkinci Dünya Savaşı öncesindeki Türkiye'yi ve o dönemin koşullarını betimlemektedir. Hikâyede, savaş öncesinin Türkiye'si, sakin yaz günleri ve beyaz pantolonlu bir çocuğun dünyası aracılığıyla toplumsal ve ekonomik zorluklar ele alınmakta; yokluk dönemlerine rağmen toplumsal dayanışma, insan sıcaklığı ve yaşama sevinci gibi unsurlara vurgu yapılmaktadır. Yazar, yaşanmış bir dönemden kesitler sunarak, dönemin zorluklarıyla birlikte toplumsal bağların gücünü aktarmaktadır.

Vatan Sevgisi

Vatan sevgisi insanların karşılık beklemeden ülkesine hizmet etmesi ve bunu bir yaşam biçimi haline getirmesidir. Çocuk edebiyatında vatan ve millet sevgisi teması, çocuklara vatanın kolay kazanılmadığını öğretmek, vatanlarını sevmelerini sağlamak ve vatanına sadık bireyler yetiştirmek amacıyla işlenir. T.C. Kültür Bakanlığı hikâyelerinde vatani için fedakârlık yapan, okuyan ve çalışan bireyler, olumlu rol modeller olarak ele alınmıştır. Toplam 13 hikâyede işlenmiştir. Bu hikâyelerde vatanın kutsallığı, Türk milletinin direnişi ve azmi vurgulanır. Ayrıca, her milletin kendi değerlerine ve toprağına bağlı olması gerektiği mesajı verilerek, vatan savunmasının önemi işlenir. Rıza Yetim'in "Onat'ın Yaz Dinlencesi" (2002) kitabındaki "Tunca Akçay'da" adlı hikâye, Tunca'nın denizle tanıştığı bir tatil üzerinden yurt sevgisini artırmasını işler:

"Tunca yolda Eskişehir'i, Bursa'yu ve Balıkesir'i gördü. Görmediğini görmekten, bilmediğini bilmekten, yurdunu tanımaktan çok ama çok mutlu oldu" (Yetim, 2002, s.,6).

"Yüreği sevinçle doldu, 'Benim ne güzel yurdum var' diye" (Yetim, 2002, s., 12).

İzmir'in turistik mekânları da tanıtılarak çocuklara yurt sevgisi kazandırılmaya çalışılmıştır:

"Tunca çok sevdi İzmir'i. Kordonboyu'na, Karşıyaka'ya, Konak Alanı'ndaki Saat

Kulesi'ni Cumhuriyet Alanı'ndaki Atatürk Anıtı'na bayıldı. Ama en çok fuar büyüledi onu" (Yetim, 2002, s., 11).

Vatan sevgisi ile ele alınması gereken bir başka olgu da vatan savunmasıdır. Her ulusta yüce bir davranış olarak övülen kahramanlık, özellikle vatan savunmasında gösterilen cesaretin bir başka ifadesidir. Halistin Kukul'un *Zincirli Tepe* (1985) kitabındaki aynı adlı öyküsü Türk tarihinin önemli bir dönemine dayanmaktadır. Kitap, Çanakkale Savaşı'nı ve bu savaşta yaşanan olayları anlatır. "Zincirli Tepe" adlı hikâye, özellikle bu savaşın kahramanlarını, onların fedakârlıklarını, cesaretlerini ve vatan sevgilerini işler. Çanakkale Savaşı'nın zorlu koşulları, askerlerin yaşadığı sıkıntılar, savaşın acımasızlığı ve aynı zamanda Türk milletinin direnişi ve azminin anlatıldığı bu hikâye ile yazar, genç nesillere Çanakkale Savaşı'nın önemini ve bu savaşta verilen mücadelenin değerini anlatmayı amaçlar.

Gül Ağacı (1988) kitabındaki "Cennet Kuşları" hikâyesinde Fransızların Antep'i işgali ve bir Afgan çocuğun kahramanlık hikâyesi işlenir:

"Korkunç, çok korkunçtu öğretenim. Tıpkı, Fransızların Antep'teki çocuklara yaptıkları gibi" (Öztürk, 1988, s., 7).

"Ağlama yavrucuğum, elbet onlar da kurtarırlar düşmandan vatanlarını. Canını seve seve vatani uğruna feda eden çocukları oldukça o millet esir olur mu hiç? Afganistan da esir olmayacak. O, vatani için şehit olan çocukların hepsi de cennettedir şimdi. Onlar, cennet kuşlarıdır" (Öztürk, 1988, s., 17).

“Yarınlara Daha Güzel” (1998) kitabındaki aynı adlı hikâyede, kahramanın zorluklar içinde çalışıp okuyarak ailesinin ve vatanının beklentilerine cevap verme çabası anlatılır:

“Anadolu... İnsanlığın öbek öbek yaşandığı yer! Anadolu; sevginin, hasretin, gönülleri sızlattığı diyar! Anadolu; Türk’e vatan olmanın bahtiyarlığını yaşayan evliyalara, şehitler otağı!”

“Türkiyem! dedi Salih. Canım Türkiyem! Muhteşem memleket” (1998, s., 9).

Gülçin Alpöge’nin *Gülle* (2000) adlı kitabı, köy, kasaba ve şehir arasındaki farklılıkları keşfeden bir bilye aracılığıyla memleket sevgisini işler. *Ay ile Güneş* (1986) adlı kitabındaki aynı isimli hikâyede de, memleket özlemi ve dönüş mutluluğu masalsi bir anlatımla ele alınmıştır.

Vatan savunması ve kahramanlık teması Halistin Kukul’un *Zincirli Tepe* (1985) kitabında öne çıkmaktadır. Çanakkale Savaşı’nın zorluklarını ve fedakârlıklarını anlatan bu eser, tarih bilinci ve vatan sevgisini genç nesillere aktarmayı amaçlamaktadır. Aynı yazarın *Gül Ağacı* (1988) kitabındaki *Cennet Kuşları* hikâyesi de Antep savunmasını ele almakta, vatan uğruna verilen mücadeleyi çocuklara dramatik bir şekilde aktarmaktadır.

Abbas Cılga’nın *Dedemin Öyküleri* (1993) kitabındaki *Kırlangıcın Kuyruğu* hikâyesinde, yuvasını terk edenlerin mutsuz olacağı hayvan metaforu üzerinden işlenmiştir. Aynı yazarın *Yarınlara Daha Güzel* (1998) kitabında yer alan hikâyelerde ise vatan sevgisi ve millî değerlerin korunması vurgulanmaktadır. *Denize İnen Sokak* hikâyesi, dilin korunması ve kimlik bilinci konularını ele alırken, *Ayak Sesleri* hikâyesi, askerinin vatan sevgisini toplumsal bir değer olarak sunmaktadır.

T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan hikâyelerde, vatan sevgisi ve millî değerler ön plana çıkmaktadır. Bu eserlerde, vatani için çalışan, okuyan ve gerektiğinde fedakârlık yapan kahramanlar yer almakta; çocuklara vatan sevgisi kazandırmak ve ortak millî değerleri aktarmak hedeflenmektedir. Türk milletinin direniş ruhu, kültürel mirasın önemi ve vatan uğruna mücadele etme bilinci vurgulanırken, vatanın kutsallığına ve şehitlere duyulan saygıya dikkat çekilmektedir.

Kitap Sevgisi ve Okuma Alışkanlığı

“İnsanoğlunun duygu, düşünce ve deneyim birikimini aktaran yazınsal metinler, okuru farklı duygu, düşünce ve eylem biçimiyle karşılaştırarak onlara yaşamadan yaşanmışlık kazandırır. Bu nedenle okuma; okurun bilincini, değerlerini, ilgilerini etkileyerek kendini daha iyi ve doğru biçimde ifade edebilmesine yardım eden, onun yaratıcılığını, yeteneklerini, soyut düşünebilme becerisini, hayal gücünü, zihinsel becerilerini geliştiren bilişsel ve duyuşsal boyutları olan üst düzey bir eylemdir” (Adıgüzel ve Süslü, 2017, s., 368). Bir kişiye okuma sevgisi kazandırmanın en iyi yolu, onu küçük yaşta hitap eden kitaplarla tanıştırmaktır. “Ağaç yaşken eğilir.” atasözünün de ifade ettiği gibi küçük yaşta kazanılan okuma sevgisi ömür boyu devam eder. Masalımsı Dünya (2000) kitabındaki aynı adlı hikâye, çocuklara kitap sevgisi aşılamayı hedefler. Barış, hikâyede kitap okumaya özendirme amacıyla bir rol model olarak sunulur:

“... Barış, okumayı da çok seviyormuş. Kitap, dergi, gazete ne bulursa okuyor, beynin tezgâhında harf desenli kilimler dokuyormuş” (İğci, 2000, s.,1).

“Annesinin yeni aldığı öykü kitabını okumaya başlamış. Bu, tam yirmi bin sayfalık bir kitapmış. On, bilemedin on beş dakika sürermiş bu kitabı okuması ” (İğci, 2000, s.,5).

Barış: “En büyük zevkim kitap okumaktır” (İğci, 2000, s.,8).

Hasan Coşar’ın *Okuma Saati* (2000) kitabı; kitap, kütüphane, okumak ve bilginin önemi hakkında on iki hikâye içerir. Buna göre eserin, çocuklara okumayı ve kütüphaneyi sevdirmeyi amaçladığı düşünülebilir. Hikâyelerde; okumanın önemi, kütüphane ortamının cazibesi, gezici kütüphaneler gibi pek çok mesaj verilmektedir.

Cumhuriyet Dönemi Çocuk ve Gençlik Öyküleri Seçkisi 1 (1999) kitabında yer alan “Lütfen Süleyman’ın Yanağından Makas Almayın” adlı hikâyeye, kitap sevgisini ve kitaplara iyi bakmanın önemini vurgular. Süleyman, kitap okuma alışkanlığı ve titizliğiyle dikkat çeker. Elleri yıkanmaktan kıpkırmızı olmuş, kitaplara zarar verilmesine asla tahammülü olmayan bir çocuktur. Süleyman ve arkadaşı kitaplarını genellikle Enver Amca’nın dükkânından alır. Enver Amca, Süleyman’ın titizliğini bildiğinden kitapları temiz bir bezle silerek teslim eder. Hikâyeye, çocuklarda kitaplara karşı sevgi ve özen duygusu geliştirmeyi hedefler.

Sabahlar Günaydınla Başlar (2002) adlı kitaptaki “Okumanın Önemi” adlı hikâyede kitap okumanın faydalarına vurgu yapılır. *Gökkuşluğu* (1993) kitabındaki “Hop Hop ile Zıp Zıp” ise ormandaki yol gösteren yazıları okuyamayınca eve dönüş yolunu bulamayan iki tavşanı konu alır. Cahilliğin çok kötü olduğuna vurgu yapılarak okuryazar olmanın önemi mesajı verilir.

Dedemin Öyküleri (1993) kitabında yer alan “Devenin Bağışlamadığı” hikâyesi, eğitimsiz bireylerin yanlış seçimler yapmasının toplumsal huzursuzluklara yol açtığını vurgularken, bilginin ve eğitimin adaletli bir yönetim için gerekliliğini metaforik bir anlatımla sunar.

Zaman Tüneli ile Geçmişte Sümer’e Yolculuk (1993) adlı kitap, yaklaşık 4000 yıl önce yaşamış Sümerlilerin kültürünü ele alarak, çocuk anlatıcı aracılığıyla Sümer toplumunda eğitimin temel bir değer olduğunu göstererek, çocuklara eğitimin tarihsel önemini kavratmayı amaçlar.

Halistin Kukul’un *Zincirli Tepe* (1985) kitabındaki “Hakan’ın Duası” adlı hikâyeye öğretmen sevgisi ve eğitime duyulan bağlılığı merkeze alarak, okuluna ve derslerine gönülden bağlı olan öğrencinin öğretmeniyle kurduğu saygı temelli ilişkiyi öne çıkarır.

Çocuklar Varken (1998) kitabındaki “Gömü” hikâyesi, bilginin en büyük hazine olduğunu vurgulayarak eğitimin sosyal statü ve ilerleme üzerindeki etkisini bir aile öyküsü üzerinden anlatır.

İncelenen eserler, okuma ve eğitimin bireyin geleceğini şekillendiren en önemli unsurlar olduğunu göstererek çocuklara kitap sevgisi ve öğrenme isteği kazandırmayı hedeflemektedir. T.C. Kültür Bakanlığı hikâyelerinde kahramanlar genellikle bilgi ve eğitimin önemini fark etmiş, kitap okumayı seven, öğretmene değer veren ve cahilliğe karşı mücadele eden bireyler olarak betimlenmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyelerinin tematik analizi yapılmış ve sevgi temasının eserlerde alt temalarla birlikte nasıl işlendiği değerlendirilmiştir. İncelenen eserlerde sevgi teması geniş bir şekilde ele alınmış olup özellikle hayvan sevgisi, aile içindeki sevgi bağı ve insan sevgisi gibi evrensel değerler ön plana çıkmıştır. Bu temaların işlenişinin, çocuklara olumlu değerler kazandırma amacına hizmet ettiği değerlendirilmektedir.

T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyelerinde işlenen sevgi teması, hem duygusal hem de eğitsel açıdan büyük bir öneme sahiptir. Çocukların dünyasında sevgi, yalnızca aile içindeki bağlarla sınırlı kalmaz, aynı zamanda çevreye, hayvanlara ve insanlara karşı duyulan sevgi biçimlerinde de kendini gösterir. Bu temalar, çocukların etik değerler kazanması, empati kurabilmesi ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirmesi açısından önemli bir eğitim aracıdır.

T.C. Kültür Bakanlığı’nın yayımladığı çocuk hikâyelerindeki sevgi teması bağlamında en sık karşılaşılan türlerden biri hayvan sevgisidir. Bu tema, çeşitli yollarla işlenerek eserlerde geniş bir yer bulmuştur. Çocuk kahramanlar, hayvanlara karşı merhamet ve şefkat besleyerek onları korur, besler ve yaşam haklarına saygı gösterir. Bu temada hayvanlara yönelik doğru tutumlar sıklıkla eserlerde vurgulanmıştır. Hayvanlar, sadece birer karakter değil aynı zamanda çocuklara etik değerler kazandıran güçlü bir araç olarak kullanılmaktadır. Hayvan sevgisi teması, 16 kitapta, 29 hikâyede yer almakta ve çocukların sosyal sorumluluklarını anlamalarına yardımcı olmaktadır Aytan’ın (2005) yaptığı çalışmada,

11-14 yaş grubu çocuk kitaplarında insan, doğa ve yurt sevgisi gibi önemli temaların yer aldığı, çocuklara olumlu ve örnek davranışların sezdirildiği belirtilmiştir. T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyelerinde de (hem okul öncesi hem de okul çağı çocuklarına yönelik hikâyelerin tamamı) benzer şekilde sevgi teması hem hayvan sevgisi hem de insan sevgisi biçimlerinde çocukların gelişimine katkı sağlamaktadır. Hayvan sevgisi, çocuklara sorumluluk ve empati kazandırmanın yanı sıra çevre bilincini artıran önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Hikâyelerde, hayvanların korunması gerektiği ve onlara saygı gösterilmesi gerektiği vurgulanarak, etik değerlerin çocuklar tarafından benimsenmesi sağlanmıştır.

Aile sevgisi teması, aile içindeki güven, aidiyet ve şefkat bağlarını vurgulamaktadır. Bu tema, çocuklara ailelerinin onları koruyup kollayan, destekleyen ve sevgi gösteren bir yapı olduğunu duyumsatmaktadır. Aile üyeleri arasındaki sevgi ve destek, özellikle anne-baba arasındaki bağlarla ele alınmaktadır. Annelerin şefkatli, fedakâr ve sevgi dolu tavırları, çocukların gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Ebeveynlerin fedakârlıkları, çocukların gelişiminde ne denli önemli bir yer tuttuğu, Bengi, Mehtap Tekinşen ve Hasan Demir gibi yazarların eserlerinde derinlemesine işlenmiştir. Aile sevgisi teması, çocuklara güvenli bir çevre sağlayarak, onların sağlıklı duygusal gelişimlerini desteklemektedir. Baba sevgisi konusunda Karabudak (2015), Kültür Bakanlığından çıkan çocuk romanlarında baba sevgisine rastlanmadığını belirtirken, bu araştırma kapsamında incelenen eserlerde baba sevgisinin birçok hikâyede işlendiği görülmektedir.

Yaşama Sevgisi teması, zorluklarla başa çıkabilme, hayata karşı pozitif bir bakış açısı geliştirme ve empati becerilerini kazandırma amacını gütmektedir. Bu tema, özellikle çocuk kahramanların zorluklar karşısında dayanıklılık göstermeleri ve hayata karşı pozitif bir tutum geliştirmeleri şeklinde işlenmektedir. Çocuklara hayatın değerini öğreten önemli bir öğreti olarak sevgi temasıyla birleşerek daha güçlü bir etki yaratmaktadır. Çocuklar, karakterlerin yaşama sevincini ve pozitif enerjiyle hareket etmelerini izleyerek, hayata karşı olumlu bir bakış açısı geliştirmektedirler. Bu tema, özellikle Rıza Yetim'in "*Ezgi'nin Resimleri*" adlı eserinde güçlü bir şekilde işlenmiş olup çocuklara hayatın her anının anlamlı ve değerli olduğu hissettirilmektedir. Yaşama sevgisi teması, 3 hikâyede yer almaktadır.

İnsan sevgisi teması, yardımlaşma, paylaşma, hoşgörü ve sorumluluk gibi değerlerle zenginleştirilmiştir. Bu temada, çocuklara sosyal ilişkilerde hoşgörü ve karşılıklı saygı öğretilmektedir. İnsan sevgisi, Talip Apaydın'ın eserlerinde özellikle toplumsal adalet ve kırsal yaşam gibi öğelerle işlenmiş ve çocuklara insanların birbirlerine duyduğu sevginin toplumu nasıl şekillendirdiği anlatılmaktadır. İnsan sevgisi teması, toplam 6 kitapta ve 8 hikâyede ele alınmıştır.

Çocuk hikâyelerinde sevgi teması, sadece insan ilişkileriyle sınırlı kalmayıp kitap sevgisi gibi etik değerlerle de desteklenmektedir. Kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı teması, çocukların okuma alışkanlıkları kazanmalarını ve kitapların çocuklara dünyayı keşfetme konusunda sunduğu fırsatları öğretmektedir. *Masalımsı Dünya* (2000) ve *Cumhuriyet Dönemi Çocuk ve Gençlik Öyküleri Seçkisi 1* (1999) başlıklı eserlerde kitap sevgisi ve bunun eğitimdeki önemine vurgu yaparak çocukları okuma alışkanlıkları kazandırmaya teşvik etmektedir. Bu temanın işlenişi, çocukların zihinsel gelişimine katkı sağlamakta ve öğrenmeyi teşvik etmektedir. Bu hikâyelerde, kahramanlar kitapları sever, onları korur ve bilgiye değer verir. Kitap sevgisi, çocukların okuma alışkanlıkları kazanması ve eğitim süreçlerinde daha başarılı olmaları için önemli bir araçtır. Karabudak (2015) tarafından yapılan çalışmada T.C. Kültür Bakanlığı roman ve çizgi romanlarında ele alınmayan bu tema hikâyelerde sıklıkla yer alarak eğitime ve öğretmene verilen değer vurgulanmaktadır. İnsan sevgisi ve yaşama sevgisi temalarının hikâyelerde daha belirgin ve kapsamlı işlendiği, romanlardan farklı olduğu sonucuna varılmıştır.

Doğa sevgisi teması, çevre bilincinin geliştirilmesi ve çocukların doğa ile olumlu bir ilişki kurmalarını sağlamak amacıyla işlenmektedir. Bu tema, özellikle doğanın korunması ve çevreye duyarlılık üzerinde durarak, çocuklara doğal yaşamla uyum içinde olmanın önemini öğretmektedir.

Örneğin Turgut Çakır'ın "*Ağaçlar Da Ağlar*" adlı eserinde doğa sevgisi, çocuk kahramanların doğa ile kurduğu olumlu ilişkiler aracılığıyla aktarılmaktadır. Doğa sevgisi, toplamda 12 kitapta, 19 hikâyede işlenmiş olup, çocukların çevreye duyarlı bireyler olarak yetişmesini hedeflemektedir.

Vatan Sevgisi, çocuklara ülke sevgisi, tarih bilinci ve vatan savunmasının önemini aşlamayı amaçlayan bir diğer önemli temadır. Bu tema, Halistin Kukul'un "*Zincirli Tepe*" ve Rıza Yetim'in "*Onat'ın Yaz Dinlencesi*" eserlerinde derinlemesine işlenmiş olup tarihsel olaylar ve kahramanlık hikâyeleri üzerinden vatanına bağlı bireyler yetiştirme hedefini taşımaktadır. Vatan sevgisi teması, 13 hikâyede işlenmekte ve çocuklara, yaşadıkları toplumun değerlerine sahip çıkmanın önemi anlatılmaktadır.

Günümüz çocuk edebiyatında sevgi teması, sadece bir duygu ve ilişki biçimi olmanın ötesine geçerek çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyen bir araç haline gelmiştir. T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk hikâyeleri, bu temayı derinlemesine işleyerek çocuklara sadece bireysel duygusal bağlarını değil, toplumsal sorumluluklarını da kazandırmayı hedeflemektedir. Sevgi teması, yalnızca aile içi ilişkilerle sınırlı kalmayıp hayvan sevgisi, doğa sevgisi, insan sevgisi ve vatan sevgisi gibi evrensel değerlerle zenginleştirilmiştir. Bu temalar aracılığıyla çocukların empati, hoşgörü ve dayanışma gibi etik değerlerle donatılmasına olanak tanınmaktadır. Eserlerdeki sevgi temalarının çeşitliliği, yalnızca çocukların duygusal dünyalarına hitap etmekle kalmaz, aynı zamanda onların toplumsal bilinçlerini de şekillendirir. Sonuç olarak bu hikâyeler, çocukların gelecekteki sosyal yaşamlarında daha sorumlu, duyarlı ve empati duygusuna sahip bireyler olmalarını sağlayacak güçlü bir eğitsel araç sunmaktadır.

Kaynakça

- Adıgüzel, F. B ve Süslü, G. (2017). Yaratıcı dramayla kitap kurdu olunur mu? Çocuk kitaplarıyla okuma sevgisi ve ilgisi kazandırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 367-394.
<https://doi.org/10.16916/aded.331238>
- Alpay, M., Dilek, H., & Erdoğan, F. (1999a). *Cumhuriyet Dönemi Çocuk ve Gençlik Öyküleri Seçkisi 1*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Aytan, T. (2005). *Kültür bakanlığı tarafından yayımlanan 11-14 yaş grubu çocuk kitaplarının dil-anlatım, eğiticilik ve görsellik açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK tez merkezinden alınmıştır. (Tez no: 163019)
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33- 38.
<https://doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Çer, E. (2014). *Edebiyatta çocuk gerçekliği ve çocuğa yönelik ilkelerinin incelenmesi* [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (Tez No: 381782)
- Çılgın, A.S. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Morpa Kültür Yayınları.
- Çoban, M. (1996). *Dini konulu çocuk kitaplarının yapısal ve eğitsel nitelikleri açısından değerlendirilmesi* [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (Tez No: 51559)
- Erdal, K. (2009). Eğitim değerleri açısından çocuk kitapları. *Akademik Bakış Dergisi*, 17, 1-18.
- Karabudak, N. (2015). *Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan çocuk roman ve çizgi romanlarının tematik incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. (Tez No: 407243)

- Kukul, M. H. (1985). *Zincirli tepe*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Kukul, M. H. (1998). *Yarınlar Daha Güzel*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Neuman, W. L. (2012). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nicel ve nitel yaklaşımlar I-II*. Cilt (5. Basım). İstanbul: Yayın Odası
- Oğuzkan, A.F. (1997). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı*. Emel Matbaacılık Sanayi.
- Sever, S. (2019). *Çocuk ve edebiyat* (10. basım). Tudem Yayınları.
- Soysal, S. (2019). *4-6 Yaş grubu resimli çocuk hikâyelerinin içerdikleri milli kültürel değerler açısından incelenmesi*. [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK tez merkezinden alınmıştır. (Tez no:572896)
- Şirin, M.R. (2000). *99 Soruda çocuk edebiyatı*. Çocuk Vakfı Yayınları.
- Toprak, M. (1999). *Kültür Bakanlığı Yayın Kataloğu: 1952-1999*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Turhan, O. Baş, B. ve Karaca Turhan, F. (2021). Türk çocuk edebiyatında tema: Kitap katalogları üzerine bir inceleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 31- 58. <https://doi.org/10.9779/pauefd.794327>
- Tür, G. ve Turla, A. (2005). *Okul öncesinde çocuk, edebiyat ve kitap*. YA-PA Yayın Pazarlama.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2003). *Çocuk edebiyatı*. Akçağ Yayınları.
- Yavuzer, H. (2016). *Çocuk psikolojisi*. Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (on birinci baskı)*. Seçkin Yayınları.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Birden fazla yazarlı makalenin planlanma ve analiz aşamasında bütün yazarların katkı sağlaması beklenirken, yazım ve uygulama aşamasında katkı oranları farklılık gösterebilir. Yazar katkı oranı tüm yazarların toplamı %100 ü geçmeyecek şekilde sorumlu yazar tarafından belirlenir.

Örnek Katkı Oranı Dağılımı (Oranlar temsilidir):

Birinci Yazar %50,

İkinci Yazar %50

Çatışma Beyanı

Makalenin herhangi bir aşamasında maddi veya manevi çıkar sağlanmış veya sağlanmamış ise belirtilmelidir.

Yayın Etiği Beyanı

Bu makalenin planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş;

toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

EKLER

EK 1: T.C. Kültür Bakanlığı Tarafından Yayımlanan Çocuk Hikâyeleri

No	Yazar	Eser Başlığı	Yayıncı	Yayın Yılı
1	Akbıçak, H.	İhtiyar Bir Kedi	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
2	Aleyhem, Ş.	Küçük Motl (Çev. A. Berberoğlu)	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
3	Ali, R.	Ay ile Güneş	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1986
4	Alpay, M., Dilek, H., ve Erdoğan, F.	Cumhuriyet Dönemi Çocuk ve Gençlik Öyküleri Seçkisi 1	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1999a
5	Alpay, M., Dilek, H., ve Erdoğan, F.	Cumhuriyet önemi Çocuk Ve Gençlik Öyküleri Seçkisi 2	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1999b
6	Alpöge, G.	Gülle	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
7	Apaydın, T.	O Güzel İnsanlar	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1998a
8	Apaydın, T.	Aloo Çocuklar	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1998b
9	Apaydın, T.	Elif Kızın Elleri	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1998c
10	Apaydın, T.	Yangın	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
11	Asena, O.	Çocuk Ve Doğa	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1997
12	Avcı, F.	Kırmızı Fili Gördünüz Mü?	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1996
13	Barım Belen, R.	Dikkatsiz Küçük Kaplumbağa	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1975
14	Barım Belen, R.	Minik Yarışmacılar	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1989
15	Bassa, Z.	Sihirli Öpücük	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000

16	Bassa, Z.	Saçımı Kestirmem	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001
17	Bengi Gedik, T.	Dedem Bir Sevgi Ağacıdır	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001a
18	Bengi Gedik, T.	Düşü Amca	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001b
19	Bichsel, P.	Çocuk Hikâyeleri (Çev. G. Akman)	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1983
20	Budak, O.	Geceleri Akvaryumda Uyuyorum	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1997
21	Cılga, A.	Dedemin Öyküleri	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1993
22	Coşar, H.	Okuma Saati	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
23	Çakır, T.	Küçük Cıvciv	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1988
24	Çakır, T.	Ağaçlar Da Ağlar	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1993
25	Çakıroğlu, A.	Çocuklarla Başbaşa-Hikâyeler	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1985
26	Çakıroğlu, A.	Kapan	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1988
27	Çığ, M. İ.	Zaman Tüneli İle Geçmişte Sumer'e Yolculuk	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1993
28	Dayıoğlu, G.	Leylek Karda Kaldı/Güzel Hanım	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1993
29	Demir, H.	Çamaşırıcı Nine	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1986
30	Demiray, M. G.	Odamdaki Konuk	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
31	Dölarıslan, A. K.	Tıntın Amcanın Altınları	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
32	Dündar, E.	Can ile Ayça Hayvanat Bahçesinde	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001
33	Egner, T.	Karius ve Baktus (Çev. S. Bozkurt)	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1990
34	Erkmen, N.	Atatürk'ün Dönüşü	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1999

35	Ertün Gazel, Ç.	Kutsal Kristal	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1999
36	Göknil, C.	Fiti Fiti	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1987
37	Göknil, C.	Cesur Korkak	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001a
38	Göknil, C.	Çalışkan Tembel	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001b
39	Göknil, C.	Mutlu Mutsuz	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001c
40	Göknil, C.	Temiz Kirli	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001d
41	Göknil, C.	Uslu Yaramaz	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001e
42	Gülensoy, H.	Nasrettin Hoca Hikâyeleri – Kabak ile Ceviz	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1986
43	Gülensoy, H.	Nasreddin Hoca Hikâyeleri Hoca ile Dilenci	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1997
44	Günay, T.	Balıkçıl ile Yengeç	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1986
45	Güneş, E.	Erken Düşen Kar	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001
46	Güzelpınar, A.	Atatürk'ü Öğreniyorum	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1993
47	Hebel, J. P.	Seçme “Takvim Öyküleri” (Çev. Y. Baypınar)	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1993
48	Hohler, F.	Dr. Park Yeri (Çev. O. Özdemir)	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1997
49	İğci, N.	Masalımsı Dünya	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
50	İğci, N.	Yaşamın İçinden Öyküler	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2002
51	Kallimci, H.	Çınar Ağacı	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1990
52	Kaplan, M.	Sabahlar Günaydınla Başlar	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2002
53	Karayel, P.	Tıkır ile Kıpır	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000a

54	Karayel, P.	Üç Arkadaş	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000b
55	Karayel, P.	Kurik	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2002
56	Koç, S.	Elma Kurdu Tombul Tırtık	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2002
57	Kukul, M. H.	Zincirli Tepe	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1985
58	Kukul, M. H.	Yarınlar Daha Güzel	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1998
59	Kuman, S.	Panchatantra Öyküleri (Çev. S. Ural)	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1992
60	Lindgren, A.	Afacan Zozo (Çev. Ü. Gündüz)	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1990
61	Makal, N.	Bindim Tütün Küfesine	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2001
62	Munzur, S.	Yeşil Bisiklet	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1998
63	Önder, M.	Çocuklara Mevlana'dan Hikâyeler	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1988
64	Özcan, G.	Hayvan Dostlarımız	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
65	Öztürk, H. H.	Gül Ağacı	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1988
66	Sarıyüce, H. L.	Üç Ayaklı Oğlak	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1980
67	Sarıyüce, H. L.	Beyaz Kanatlı Kuş	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1993
68	Sevim, V.	Beyaz Pelerinli Kız	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1976
69	Seyda, M.	Düşleme Oyunu	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1979
70	Şengül Petek, E.	Rüyalarım	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1997
71	Tekinşen, M.	Gökkuşağı	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1993
72	Traver, A.	Çeşitli Hikâyeler (Çev. S. Yücel)	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1985

73	Turan, N.	23 Nisan Dayanışmaya Çağrı	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1999a
74	Turan, N.	Kaya ile Sinan Nevruz Şenliklerinde	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1999b
75	Turan, N.	Mevlâna İnternet'te	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
76	Turan, N.	Trigotlar	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2002
77	Turhan, B. S.	Nasreddin Hoca- Çocuk Adı	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1996
78	Uçak Özenç, N.	Can'ın Kuşları	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1997
79	Ural, S.	Ali Baba'nın Çiftliği	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1986a
80	Ural, S.	Mikrobun Ettikleri	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1986b
81	Ural, S.	Pazarda Neler Var Neler	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1987
82	Ural, S.	Zeynep'in Topu	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1988
83	Ural, S.	Ağrı'dan Zelve'ye Anadolu Anlatıyor	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1993
84	Ural, S.	Yurdunu Seven Çocuk	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1993
85	Ural, S.	İlk Başbakan	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1994
86	Uslu, H.	Beyaz Kelebekler	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2002a
87	Uslu, H.	Hatice'nin Gökkuşığı	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2002b
88	Uslu, H. & Sacide	Buğday Tanesi	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2002
89	Uzuner, A.	Çocuklar Varken	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1998
90	Yazıcı, O. O.	Papatyalar Üşümesin	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1990
91	Yazıcı, V.	Garip Anne Olacak	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1999

92	Yetim, R.	Onat'ın Yaz Dinlencesi	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2002a
93	Yetim, R.	Ezgi'nin Resimleri	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2002b
94	Yücel, H. A.	Sizin için	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	2000
95	Yüksel, H. A.	Boyacı Hasan	T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları	1987
